

Rapport medborgardialog Runmarö ö-bibliotek

Bakgrund

2008 avvecklades de kommunala ö-biblioteken som fanns på öarna Runmarö, Möja, Nämndö, Sandhamn och Svartsö. Anledningen till det beslutet var att budgeten skulle skäras ned för Kultur- och Fritidsnämnden. ProV/ bibliotek valde då att föreslå att de fem ö-biblioteken skulle läggas ned. Anledningen till förslaget var att utlåningen på ö-biblioteken var mycket låg.

Alla kommuner har ett huvudbibliotek och beroende på hur kommunen ser ut finns ett antal filialer. Här ges en jämförelse med andra kommuner i länet och hur många filialer som finns där utöver huvudbibliotek: Ekerö kommun har en filial, Norrtälje kommun har tre filialer, Nynäshamns kommun har två filialer, Sigtuna kommun har två filialer, Vallentuna kommun har tre filialer och Österåkers kommun har två filialer.

Värmdö kommun hade 2008 ett huvudbibliotek och åtta biblioteksfilialer; Ingarö, Hemmesta, Djurö, Runmarö, Nämndö, Möja, Svartsö och Sandhamn.

Efter nedläggningen av ö-biblioteken kom synpunkter från invånarna som gjorde att ö-biblioteken startade i ny driftsform år 2009. Sedan år 2009 har kultur- och fritidsnämnden budgeterat medel för mötesplatser/ö-bibliotek i skärgården. Nämnden skriver överenskommelser om drift av dessa ö-bibliotek med föreningar på Nämndö och Sandhamn och med skolorna för Runmarö, Möja och Svartsö.

I överenskommelsen ingår att hålla biblioteken öppna cirka två timmar per vecka, precis som tidigare, samt sköta utlåning, lokal och föra låne- samt besöksstatistik. För detta ersätts föreningen/ skolan med en årlig summa som regleras i överenskommelsen. Man ska även se till att köpa in böcker utifrån önskemål från medborgarna.

Tidigare förhyrdes lokaler för ö-biblioteksändamålet på Runmarö och Sandhamn medan de övriga lokalerna redan var belägna i skolorna. Nu är även Runmarö ö-bibliotek flyttat och inrymt i skolans lokaler. Lokalernas beskaffenhet varierar och ur trivsel- och mötesplatssynpunkt.

En positiv förändring som den nya formen av ö-bibliotek har fört med sig är att det i dag avsätts en dubbelt så stor summa för inköp av böcker och annan media mot tidigare.

Bokbåten, som drivs av Regionbiblioteket, besöker Runmarö med flera öar två ggr per år. I Stavsnäs så har den kommunala bokbussen en hållplats vid livsmedelsaffären där man står alla onsdagar klockan 14:30-18:00 och så finns det ett filialbibliotek i skolan i

Björkås på Djurö.

Utlåningen på Runmarö ö-bibliotek har fortsatt varit mycket låg.

Enkätundersökning 2011

En enkät skickades ut till samtliga 660 fastboende från 18 år och uppåt i Värmdös skärgård och således inte enbart till mötesplatsernas/ö-bibliotekens besökare. Enkäten besvarades anonymt och antalet svar var 178 stycken, vilket gav en svarsfrekvens på 27 procent. Svarsfrekvensen varierade mellan öarna. På Nämndö och Svartsö var den 55 respektive 45 procent och på Runmarö endast 17 procent. Resultaten i enkäten visar att de svarande värnar om sitt ö-bibliotek och att nöjdheten sammantaget uppgår till 87 procent. Den mötesplats där man är mest nöjd är på Nämndö med 97 procent och minst nöjd är man på Runmarö med 74 procent. Övriga resultat varierar mycket mellan de fem öarna.

Enkätsvar Runmarö

Samtliga svarande uppger att de känner till att ö-biblioteket finns och var det är beläget. Förutom att låna böcker uppges den viktigaste anledningen till att besöka biblioteket vara att träffa andra människor. Det viktigaste att hitta på biblioteket är barn- och ungdomsböcker, romaner och facklitteratur för vuxna samt ljudböcker. 25 procent av de svarande uppger att de aldrig besöker biblioteket och 15 procent att de besöker det minst tre gånger per månad.

Enkätsvaren vittnar om att ö-biblioteken engagerar de boende samtidigt som många väljer att inte besöka det. De som svarat att de inte lånar på sin mötesplats/ö-bibliotek har angett att de ändå anser att det är viktigt att den allmänna, offentliga mötesplatsen, som ett bibliotek är, är viktig att bevara. Av åldersfördelningen på de svarande förefaller biblioteket betyda mest för barnfamiljer och äldre.

Syfte

Syftet med medborgardialog som en del i styrningen är att den ska leda till nytta för förtroendevalda, medborgarna och organisationen i stort. Det finns fler övergripande motiv till varför:

- ger bättre beslut
- ger bättre tjänster
- bidrar till kunskapsbyggande för alla inblandade
- skapar aktivt medborgarskap

Målet kan således alltså antingen vara att stärka demokratin eller öka effektiviteten i verksamheten eller både och.

Metod

När medborgardialogen ska genomföras beror på syftet med dialogen. Dialoger kan genomföras tidigt i beslutsprocesser för att kartlägga behov av en viss utveckling eller förändring av en verksamhet. Det kan också vara när behoven är kartlagda och kommunen vill ha idéer kring lösningar för att genomföra förbättringar. Ett tredje sätt är

att låta jämföra olika framtagna förslag och ta medborgarnas vardagserfarenheter i beaktande.

Det finns olika sorter dialoger med olika grader av delaktighet att tillämpa som medborgardialog. Det är av stor vikt att vara tydlig med vilken grad av delaktighet man bjuder in till. Den enskilda frågan avgör oftast vilken form som är lämplig. Ingen är ”bättre” eller sämre” än den andra utan det handlar om att man är tydlig inför de inbjudna vad man bjuder in till.

Inför medborgardialogen på Runmarö valdes den mer informella dialogcafémetoden och frågeställningen var: Hur kan ö-biblioteket bli mer attraktivt för dig och övriga invånare på Runmarö?

Medborgardialog Runmarö ö-bibliotek

Medborgardialog genomfördes i Runmarö bygdegård tisdag 27 maj klockan 18:30-20:00. Den kan utgöra ett underlag inför eventuella framtida beslut kring ö-biblioteksfrågan för kultur- och fritidsnämnden.

I dialogen deltog sex boende på Runmarö, fem representanter från kultur- och fritidsnämnden och ytterligare en förtroendevald samt två tjänstemän från kulturenheten.

Kvällens program och spelregler presenterades:

- De förtroendevalda kommer inte hit för att berätta om hur det ska bli, utan för att höra om hur ni vill ha det.
- De förtroendevalda kommer inte hit för att fatta beslut på plats; utan för att ta med synpunkterna inför kommande beslut.
- De förtroendevalda kommer inte hit för att bedriva valrörelse.
- Dialogmöte är inget protestmöte; konstruktiva synpunkter ger mer för alla.
- **Frågan är: Hur kan ö-biblioteket bli mer attraktivt för dig och övriga invånare på Runmarö? Diskutera detta och inget annat idag.**
- Alla ser till att alla håller sig till ämnet i grupperna.

Därefter redogjordes för bakgrunden till biblioteksfrågan.

De deltagande delades in i två grupper. På så vis möjliggjordes att alla hann komma till tals och uttrycka och tydliggöra tankar och åsikter. Gruppdiskussioner startade och åtgärdsförslag noterades med dess fördelar, nackdelar och möjligheter.

Efter cirka 45 minuter återsamlades alla och tillsammans hölls en gemensam redovisning av gruppernas idéer och alla fick rösta på förslagen.

Frågan som diskuterades var: Hur kan ö-biblioteket på Runmarö bli mer attraktivt för dig och övriga som bibliotek och som mötesplats? Förslag till åtgärder presenteras nedan och hur de prioriterades.

1. Flytta tillbaks biblioteket till läkarstationen, den tidigare lokalen. (17 röster)

Fördelar

Lokalen används som läkarstation idag. I lokalen håller en bokcirkel möten regelbundet. Genom detta anser man att lokalen redan är en aktiv mötesplats där folk träffas.

Förskolan är i samma byggnad och den ligger även nära skolan, på samma tomt.

Nackdel

En nackdel kan vara en eventuell tillkommande hyreskostnad. I dag är det oklart hur ägar- respektive hyresförhållanden ser ut.

Möjligheter

Att flytta tillbaka till "gamla lokalen" kan skapa ett ökat engagemang. Kanske kan också skolbiblioteket flytta med? En möjlighet är att fråga skolbarnen själva. Om man byter till denna lokal kan den även ge utrymme och plats till att t ex kunna samla Värmdö kommuns informationsutbud där. Det finns således en möjlighet att öka tillgängligheten och man kan kanske till och med ha självbetjäning.

2. Skriva avtal med Runmarö hembygdsförening om drift. (2 röster)

Fördelar

Föreningen skulle kunna ta ansvar för tillsyn och drift och få en ersättning som då kan användas till föreningens verksamheter.

Nackdelar

Har föreningen eget intresse av det och egna resurser? Det får i så fall undersökas.

Möjligheter

Man skulle kunna ha obemannad utlåning. På så sätt kan folk komma och gå vid de tider som man har möjlighet. Detta medför en ökad tillgänglighet.

3. Bokbussen börjar även köra till Stavsnäs vinterhamn istället för enbart till livsmedelsaffären. (10 röster)

Fördelar

Genom att den kör till hamnen kan man dels ta båten över och låna böcker och dels passa på att låna innan båten går över till Runmarö om man till exempel kommer från arbete på fastlandet.

Nackdelar

Möjligheter

Det gäller att hitta "bra tider" så att man optimerar för flertalet öbor att ta del av detta. Kan man leverera fjärrlån till bokbussen?

Vad är viktigt att tänka på i denna fråga?

Att hitta rätt öppettider för flertalet boende och att synliggöra ö-biblioteket för de boende så att man känner till att det finns och att man har möjlighet att nyttja det.

Nästa steg

Återkoppla minnesanteckningarna/rapport till deltagarna och till kultur- och fritidsnämnden.

Efter en kort summering avslutades kvällen. Förvaltningen lovade återkomma med minnesanteckningar.